

[Föreläsning 1: Introduktion till feministisk konstvetenskap \(20 april\)](#)

[Föreläsning 2: Feministiska teorier och visuell kultur \(26 april\)](#)

[Föreläsning 3 \(29 april\)](#)

[Föreläsning 4 \(3 maj\)](#)

[Föreläsning 5: Om TV-såpor \(5 maj\)](#)

[Föreläsning 6 \(9 maj\)](#)

[Föreläsning 7: Introduktion till feministisk litteraturvetenskap \(12 maj\)](#)

[Föreläsning 8: Feministiskt läsande \(13 maj\)](#)

[Föreläsning 9 \(17 maj\)](#)

Föreläsning 1: Introduktion till feministisk konstvetenskap (20 april)

Föreläsningen inleds med att projektorn glappar; så att bilden står och blinkar. väldigt fint. föreläsaren (som ännu inte presenterat sig) springer iväg för att försöka lösa problemet; kanske med lite maskeringstejp? den som lever får se.

en tekniker har vid det här laget löst problemet om än på ett mycket temporärt sätt. hon presenterade sig precis och heter jessica nånting och är forskare vid stockholms universitet. sedan hon disputerade här har hon undervisat på konstmomentet på genus a, för att det är kul.

diskussion om kurslitteraturen. vi har allt scannat, tror vi. problematiskt är framförallt tidskriften nparadoxa som är svår att få tag på, där vi skall läsa s16-33 och s50-94. i någon annan bok har vi second edition, och det är rätt stor skillnad mellan den och first, så vi bör läsa second edition. den har vi inscannad.

basgruppsarbetet i em handlar delvis om en pågående utställning på nationalmuseum, och ett antal artiklar&recensioner där jessica själv är involverad. en pågående debatt illustrerar väldigt väl olika ståndpunkter i populärkonstvetenskaplig debatt. jessica rekommenderar själva utställningen, som handlar om hur man förhåller sig till konst och bilder i vår samtid. katalogen som är producerad till utställningen skiljer sig mycket från den. i katalogen finns det en textmassa som handlar om innehållet.

jessica kommer prata mycket om begreppet kanon. vi kommer att vara trötta på det vid slutet av föreläsningen.

slide: introduktion till feministisk konstvetenskap

feministisk/genusteoretiskt konstvetenskap har inga egna teorier. genusteorin är ett

perspektiv man anlägger på material, men det finns ingen särskild metodologi som är unik för genusteoretiska konstvetenskapare. vi kommer att få se exempel på feministiska konstnärer och feministisk konst. vi kommer prata om både konstvetenskap som universitetsdisciplin och som ämne och praktik vid museer och konsthallar. konsthistorien grundlades vid museerna, när man började samla föremål och ställa ut dem i stora salar. där har konstvetenskapen sina rötter. man arbetar väldigt nära föremålen, de enskilda objekten. vissartyper av metoder har varit viktiga att bestämma; det har varit viktigt med stilar och epoker - konsten grupperas och visas ofta i dessa grupperingar. franska 1700-talet, svenska 1900-talet, etc. en konsthistoria som bygger på kronologi, geografi, stilar, och individer. många universitetsdiscipliner har bytt namn på sistone och konstvetenskap hette tidigare konsthistoria - man bytte namn på 70-talet för att man ville betona att man numera har ett mer kritiskt perspektiv på vad man håller på med och vill poängtera det "vetenskapliga".

slide: kanon. måttstock, rättesnöre, regel, norm

jessica kommer lägga upp ppten på portalen.

jessica läste grundkursen i konstvetenskap 1993 och hennes kurslitteratur var astjock och hette "Konsten". bara "Konsten". det var mest svartvita bilder, men det viktigaste av det viktiga fanns i instuckna färgbilder. på andra eller tredje upplagan konstaterades på omslaget att kvinnliga konstnärer hade fått sin rättmätiga plats - med fantastiska 4%. kanon är könad, konsthistorian är manlig.

kanon har en religiös grund. det har en grund i den kristna kyrkan, där man valde ut vilka texter som skulle vara de man skulle förhålla sig till - vilka som skall vara kanon. att helgonförklara kallas även att kanonisera.

slide: polykleitos

den här skulptören skrev ett teoretiskt verk som handlar om människokroppens ideala proportioner. teori omsattes i praktik och så gjordes skulpturen polykleitos, som även kallas kanon. observera att statyn är man.

slide: traditionens betydelse

vi känner igen kanonbegreppet från dagspressen; det har funnits förslag om att införa en litterär kanon som skall förmedlas till bl a svenska skolbarn. om jessica minns rätt har det typ införts i danmark. varför är de värdefulla? man pekar tillbaka på en tradition. "ända sedan de gamla grekerna!" pga den långa historien är det fast, rätt, riktigt, grundmurat. men griselda pollock påpekar att traditioner är någonting som skapas kontinuerligt genom att vi väljer att återupprepa den. genom att lyfta fram traditioner pekar man på vad som är viktigt.

valen man gör är samtida och handlar mer om vad som är viktigt i samtiden än om någon evig sanning om objekten man diskuterar. vad som är värdefullt har skiftat mellan perioder. ibland

återupptäcks konstnärskap, ibland blir vissa stilar och perioder mer eller mindre intressanta. man väljer och vrakar i konsthistorien. det är därför viktigt att tänka på *vem* som väljer, och hur, och varför?

slide: les galeries nationales du grand palais

om vi tar del av debattartiklarna så kommer vi konstatera att den genusteoretiska tolkningen står i direkt kontrast till den kulturkonservativa, där den senare menar att det finns eviga och sanna värden. jessica skall förklara senare varför genusteori menar att det inte går att peka ut eviga värden.

hur väljer konstnärer sina egna förebilder, vilka pekar man ut som företrädare, vilka går man i opposition mot? konsthistorien bygger hela tiden på att det skall vara nytt nytt nytt, revolt revolution. för några år sedan var det en utställning i paris som handlade om just det här, i relation till picasso, där picasso gjort sina egna tolkningar av klassiker. därmed pekar han ut sina föregångare som han ser upp till samtidigt som han bryter med dem. picasso cementerar idén om konsthistorien, men bryter samtidigt med den(/dem). jessica tycker att retoriken i hur man presenterar utställningen är intressant (se sliden).

slide: salvador dali

utställning med konst av dali, plus konst av en nu levande italiensk konstnär som refererade till dalis konst. återigen en medveten koppling, hur man som konstnär förhåller sig till och reproducerar en konsttradition. även i detta citat (se slide) återfinns samma retorik som i den andra utställningen, som pekar på att det finns liksom ett flöde mellan konstnärer i tiden, traditioner i konsthistorien. man skapar traditioner.

det intressanta är att det sker i nuet. att argumentera att historien ser ut som den gör är att frånsäga sig ansvar för hur man presenterar, och därmed skapar, konsthistorien. den västerländska konsthistorien har varit en historia över män och deras intressen.

slide: kanons struktur

vad är kanon för slags struktur? dessa berättelser, discipliner, praktiker, hur är de utformade? hur förhåller man sig till dem ur ett genusteoretiskt perspektiv? ett första sätt att tänka kring strukturen är att konsthistorien, liksom litteraturhistorien etc, är en diskursiv formation. (vi har stött på foucault tidigare). en diskurs är en regelstyrd praktik som stänger ute och begränsar. konstvetenskapen som diskurs skapar sina egna subjekt, d v s den skapar en subjeksposition: konstnären, vad är en konstnär, arkitekt, designer. de är inte individer utan roller som individer kan inta. konstvetenskapen som diskurs bestämmer vem som får kalla sig konstnär. konstvetenskapen konstruerar även sina objekt: vad är ett konstverk, vad är arkitektur? är en vedbod arkitektur? jessica har aldrig läst om vedbodar i konsthistorien. vad gäller bild finns det en mängd exempel på vad som faller utanför, ramarna är snäva. först under sent 1900-tal kom fotografi att räknas som konst, t ex. man konstruerar också sin egen terminologi. de som inte

har makten att påverka diskursen faller utanför och blir utan konsthistoria. de flesta grupper som inte är vit manlig elit i väst har typ ingen kulturhistoria.

kanon har också en mytisk struktur. man för upp kanon på en nivå som inte riktigt vill förankra historien i tid, rum, kontext, utan istället menar att kreativitet är typ gudabenådat och inte har något att göra med utbildning, möjlighet att praktisera sitt konstnärsskap, möjlighet att ställa ut, etc. vad hade hänt om pablo picasso hade fötts som en liten pablita? antagligen inte - hon hade kanske blivit konstnär men garanterat inte fått samma genomslag, inte fått samma utbildning etc. den mest seglivade myten av dem alla är den om konstnärsgeniet. när man berättar om konstnärsgeniet så berättar man samma historia om och om igen. personerna har en otroligt kreativ talang sedan barnsben, sedan har de motgångar, blir missförstådda av sin samtid (vincent van gogh t ex), etc. samma berättelse kommer åter om och om igen. picasso är ytterligare ett exempel. sällan läser man något om att picassos pappa var konstskolelärare.

nu blir det rast.

den tredje punkten är att det är ett hegemoniskt maktsystem. en hegemoni är ett slags system av värderingar, normer, som fungerar genom att ha ett allmängiltigt anspråk. *alla* som håller på med konstvetenskap är överens om detta, utgår ifrån detta, trots att man har väldiga slitningar om andra saker. man uppfattar inte ens de här värderingarna och normerna *som* värderingar och normer utan som typ "sunt förnuft".

slide: mona lisa och les desmoisells d'avignon

som exempel: alla konstvetare tycker att det är viktigt att studera da vinci och picasso. modern konsthistoria, portalverk - alla håller med! hegemonin är internaliserad, man lär sig tänka på ett visst sätt. varför har mona lisa fått så oproportionerligt stor uppmärksamhet? i ett hegemoniskt maktsystem går det typ inte att ifrågasätta sådant (och bland konstvetare går mycket riktigt inte det).

den feministiska/genusteoretiska kritiken av konstvetenskapen har pågått i typ 40 år - kommer den att inkluderas i hegemonin? eller kommer det fortfarande vara i konstvetenskapens periferi?

slide: feministiska strategier för att utmana kanon

kanon är en exkluderande struktur. när denna kritik kom började man ett febrilt arbete för att täppa igen de stora hål som finns i konsthistorien vad gäller t ex kvinnliga konstnärer (det har ju funnits kvinnliga konstnärer). idag finns det konstnärer som idag är självklara i konstvetenskapen som fortfarande var oåterupptäckta på 70-talet. en risk med detta är att det betraktas som ett PK-igt tillägg till den "riktiga" konsthistorien. återigen anekdot från 1993: de diskuterade utifrån en tilläggsbok som handlade om kvinnor, som inte var med i huvudboken "Konsten". den "riktiga" konsthistorien förblir oberörd av rabiata feministers hetsande.

en annan strategi är att titta på kanons hierarkiska struktur. kanon handlar om underordning och dominans, om marginalisering, om att man konsekvent nedvärderat den konstnärliga produktion som t ex kvinnor ägnat sig åt - t ex den textila konsten. konsthistorien skall vara måleri på duk, därmed har textilkonst inte betraktats som en riktig konst. genom att uppvärdera t ex textilkonst inkluderas kvinnor i Den Stora Berättelsen Om Konsten.

man har under ett tag fokuserat på konsthistoriens diskursiva struktur: inte bara vad inkluderas/exkluderas, utan *hur* det görs. hela tiden reproduceras skillnader och värden. den här strategin är en slags metaanalys om hur man skriver historia, hur man skapar kunskap: kunskap om kunskap. man fokuserar inte bara på vad som sägs utan även på vad som inte sägs och vad som kan läsas mellan raderna: vad är det som uppfattas som "sunt förnuft" i dessa sammanhang? de två första strategierna har varit inriktade på kvinnor och kvinnors konstproduktion, men den här håller på med samma objekt som konstvetenskapen i övrigt, fast på ett mer ifrågasättande sätt. hur tolkar man dem? mycket av den feministiska konstvetenskapen har hållt på med omtolkningar.

slide: utöka eller upphäva? kritiken mot kanon

hur skall man förhålla sig till kanon? skall man utöka kanon för att inkludera konst av kvinnor och andra marginaliserade grupper i den västerländska konsthistorien? å ena sidan är det ju ett underforskat område, å andra sidan: genom att inkludera den här konsten förändrar man inte kanon i grunden. vad uppnår man då?

kan man istället kanske strunta i kanon? överge tanken på kanon? man struntar i konstvetenskapen och skriver istället om visuella kultur i t ex genusvetenskap eller medievetenskap. vad händer då med konstvetenskapen som disciplin? då förblir den oberörd: bebländar man sig inte med konstvetenskapen kan man inte heller kritisera den. det är alltså svårt att vara feministisk konstvetare.

slide: det dubbla feministiska uppdraget

frågan är - måste man välja mellan dessa två vägar? kan man inte göra båda? det finns fortfarande ett stort behov av grundforskning om konst som ligger utanför konstvetenskapens huvudfåra med vita västerländska män ur bemedlade klasser. utan att leta efter de förlorade historierna kan man inte konstatera att de förlorade historierna saknas. men det är ändå fruktlöst om man inte ständigt nagelfar systemets värderingar och principer.

slide: de två konsthistorierna

på kommande föreläsningar kommer vi sysselsätta oss med de två konsthistorierna: det finns en vid universitetet och akademierna, och en annan vid de stora museerna och konsthallarna. på dessa olika institutioner arbetar man på olika sätt. på sliden finns lite exempel på vad de olika sammanhangen sysselsätter sig med i fråga om genusteori. i akademien håller

man nu på med en kritisk historiografi, där man självkritiskt granskar den genusteoretiska konstvetenskapens förehavanden de senaste 40 åren - den är så etablerad att det är dags att fråga vad de/vi själva har för ideologier och värderingar som forskningen grundas på. det har under lång tid t ex funnits kritik mot att den akademiska feminismen har varit rasblind, blind för betydelsen av sexualiteter, att man haft en stark medelklassanknytningen, etc.

man har också börjat titta på att producera lokala historier. fältet (konstvetenskap med genusperspektiv) domineras kraftigt av storbritannien och USA; hur beskrivs t ex den feministiska konstens historia? den svenska feministiska konstens historia är fortfarande ett i stort sett oskrivet blad.

nuförtiden betonar man ofta att det finns feminismER, i pluralis. detta är en del av den kritiska historiografin.

museerna har under de senaste typ fem åren börjat uppmärksamma feministisk konst och konst av kvinnor, med utställningar av desamma. en pågående diskussion som varit livlig i sverige har handlat om jämställdhet (inte samma sak som feminism), där man bl a diskuterar principer för inköp. hur många utställningar på t ex moderna museet är separatutställningar med män respektive desamma för kvinnor? sverige har ett ojämnt konstliv.

därmed punkt för idag!

Föreläsning 2: Feministiska teorier och visuell kultur (26 april)

föreläsare: jessica sjöholm skrubbe

likt förra gången börjar föreläsningen med att föreläsaren går iväg för att få projektorn lagad. enligt jessica går sju och en halv minut av föreläsningstid förlorade!

ifall vi inte hör något från klara så kör vi på de gamla seminariegrupperna på torsdag (i övermorgon)

dagens föreläsning kommer att vara i stort sett kronologisk, men fokus på några teman som genusteoretisk konstvetenskap fokuserat på:

- * kroppen
- * blickpositioner, hur betraktande går till

slide: s:t sebastian och kristus på korset

manskroppen har varit normativ i skildringar av kroppen i konsten. manskroppen har ofta undgått att bli erotiserad på samma sätt som kvinnokroppen har. den vanligaste skildringen av

naken manskropp i konsten är kristus på korset: inte erotiserande; en nakenhet som har en religiös innebörd. betonar jesu mänsklighet. även andra helgon skildras nakna (eller nästan nakna), t ex s:t sebastian. återigen inte erotiskt. men hur tolkar vi det västerländska kulturarvet? betraktandet sker nu i vår samtid, och vi kan inte titta på s:t sebastian med samma ögon som man gjorde på 1460-talet. med den insikten i bagaget har man börjat en lång rad omtolkningar av konsthistoriens bilder: vad betyder dem idag? hur kan vi förstå dem från olika perspektiv? traditionellt har man valt att tolka utifrån konventionella, kristna, teman; men det finns andra sätt. betraktande och tolkande sker alltid i en kontext, och den kontext är inte given utan varierar. ett perspektiv är naturligtvis det konventionella, kristna, men andra kan tänkas. ett annat är rentav ett erotiskt: i vår samtid är det inte helt främmande att erotisera s:t sebastians halvnakna lidande.

slide: en man tecknar en liggande kvinna

vi kommer att stöta på (i kurslitteraturen) hur man på olika sätt skildrat den nakna kvinnokroppen. konsten ramar in kvinnokroppen i en slags dubbel bemärkelse: den fysiska ramen, och att rama in och kontrollera den nakna kvinnokroppen i ett särskilt sätt att tänka, en könsideologi som präglar den västerländska konsthistorien.

mannen är konstnären, han äger blicken. han kontrollerar, och placerar in, kvinnan och hennes nakna kropp dels metaforiskt och dels praktiskt genom rutnätet på bilden. kvinnan ligger ner: extremt vanligt. (ny slide med liggande venusar). vanligt att kvinnan blundar eller vänder bort blicken; så att betraktaren alltså ostört kan betrakta den nakna kroppen. man talar om voyeurism, ett lustfullt betraktande som sker i smyg. men ibland möter kvinnan blicken, men vad är det då för blick? inbjudande, aggressiv, rädd?

slide: venus och cupido

denna bild nämns av john burger (stavning?). en av de första texterna som kritiskt granskar konventionerna kring att avbilda kvinnor i konst. han menar att det finns ett symboliskt värde i att äga bilder av kvinnor; symboliskt för att äga kvinnorna själva. avbildad just här är inte egentligen venus utan en av kungens mätresser, älskarinnor.

slide: venus framför spegeln

kvinnor är fåfänga, betraktar sig själva framför spegeln. detta legitimerar vårt betraktande. spegeln fungerar som en extra aspekt som gör att det känns okej att titta. återigen är det en liggande venusfigur; som för ovanlighetens skull har ryggen vänd mot betraktaren. men vad är det egentligen hon tittar på i spegeln? tittar hon på sig själv eller mot oss?

slide: amor vincit omnia

nu har vi en bild av italienaren caravaggio, vars titel betyder typ kärleken segrar över allting. i vår nutid har man börjat uppmärksamma de homoerotiska aspekterna i det här verket. tidigare

har man talat om de mytologiska aspekterna: svarta vingar och massor av symboliska föremål (musikinstrument, delar av en rustning, etc). just den här amorfiguen är väldigt stark i sin realism; andra är mer stiliserade men inte den här: dåliga tänder, lite smutsig, och så.

slide: boucher: odalisque

olika bilder hängde i olika delar av ett givet residens. vissa hängde mer avskilt och var mer privata, avsedda för en mindre publik: t ex den här. att visa upp en naken bakdel har en erotisk laddning. förr uppfattades "sex bakifrån" som något primitivt, som bara djur höll på med - det var alltså väldigt vulgärt.

slide: endymions sömn + soldat romain blessé

efter franska revolutionen blev det ett tag vanligt med män i de positioner som annars var reserverade för venus och hennes kvinnliga porträttkamrater: liggande, blundande, visandes sina nakna sköna manskroppar. samtidigt försvinner rumpbilderna och mannen intar plötsligt både feminiserade och maskuliniserade positioner. en amerikansk forskare har studerat detta; abigail solomon gaudeau. hon menar att det här inte var p g a något slags jämlikt samhälle, utan tvärtom så blev många feminint kodade saker utpressade till marginalerna i det franska samhället efter revolutionen. detta eftersom den störtade monarkin var feminint kodad, speciellt den hatade drottningen - marie antoinette.

slide: pygmalion och galatea i två varianter

myten om konstnärsgeniet från förra föreläsningen: den manliga konstnären förutsätter för det mesta den kvinnliga modellen. detta formuleras också visuellt. på 1800-talet blev det populärt att behandla ämnet, gärna utifrån myten om skulptören pygmalion som förälskar sig i sin skulptur galatea, och med hjälp av kärlekens gudinna får hjälp att levandegöra henne. mannen blir en förutsättning för konstverket, och därmed för kvinnan i sig.

slide: manet, "olympia"

redan från början har denna målning orsakat debatt, kontrovers, skandal. den var moraliskt förkastlig och förfärlig och så vidare och så vidare. det handlar inte om att det är en naken kvinnokropp (det var ju folk rätt vana vid). men manet struntar i det estetiska rastret, t ex genom den liggande kvinnans blick: hon stirrar stint tillbaka och möter betraktarens blick. hon ser att vi ser och tittar tillbaka. tanken är att det skall föreställa en prostituerad kvinna, och det förstod den samtida publiken. orkidén i håret, halsbandet, den orientaliska sängen, och en svart katt. minns hunden som betyder trofast. manet har tagit den klassiska venusbilden och vänt upp och ner på symboliken. varför är detta så chockerande? till skillnad från rumpbilder hängs den inte privat, utan hängs ut på salongen, offentligt, och kan betraktas av även kvinnor. inte okej, tyckte männen, som vill ha sin pornografi bakom stängda dörrar.

----- (rast) -----

slide: absinthe + five o'clock tea

sociala, kulturella, ekonomiska kontexter kan man läsa och förstå i relation till konsten och bildmotiven. de olika miljöerna i exempelbilderna pekar på hur olika konstnärer har tillgång till olika områden att måla på. tillhör man borgarskiktet och strävar efter att uppnå borglighetens krav på vad som är en anständig kvinna, då hänger man inte på caféer och dricker absinthe. det finns sociala kontexter som skapar den repertoire en konstnär utgår ifrån. i konsthistorien, som skrivits efterhand, så har "det moderna livet" presenterats genom absintheadrickande på caféet snarare än klockan fem-teet trots att de båda samexisterade.

slide: klimt: judith + judith II

kring sekelskiftet (det förra, alltså) kom krav på politiska rättigheter för kvinnor. detta är ett problem för maktens män. ett annat problem är prostituerade: syfilis är ett stort problem vid den här tiden. det finns olika punkter i den samhälleliga kontexten som gör att kvinnor kan ses som ett faktiskt och symboliskt dödshot, och det blir ett vanligt motiv i konsten. femme fatale, kvinnan och döden, etc.

judith bor i en stad som är belägrad av holofernes och hans här. för att rädda staten suger hon holofernes full och hugger huvudet av honom; när fienden finner sig utan ledare håller inte belägringen och de sjappar. kvinnan och döden, kvinnan är döden. intressant här är att klimt antyder att judith förför holofernes, men så är inte fallet i bibeln, där judith är en dygdig kvinna. (på samma plats och samma tid som klimt målar judith-bilderna utformar Sigmund Freud psykoanalysen.)

slide: desmoiselles d'Avignon av picasso

även i modernismen så fortsätter man mycket med nakna kvinnor. det sägs vara fokus på färg och form snarare än realism och motiv, men ändå! i konstvetenskapen talar man mycket om metoder och lite om motiv, men tittar man närmare så konstaterar man att kvinnokroppen - naken - fortfarande är ett viktigt motiv. om vi tittar på desmoiselles d'Avignon, eller som den från början hette: d'Avignons bordell. här har vi alltså fem prostituerade kvinnor, vilket man tidigare sällan uppmärksammat men som man i genusteoretisk konstvetenskap reflekterar kring. varför hackas just kvinnokroppen sönder? varför fragmentariseras den?

slide: eugen jansson, självporträtt

fram till nyligen har även e. janssons konstnärskap talats om i termer av färg och form och mindre om motiv. men idag kan målningen tolkas som att den har ett homoerotiskt budskap. jansson var homosexuell, vilket ju var förbjudet, men vi kan konstatera att nakna atletiska pojkar och män är vanligt i hans konstnärskap, vilket egentligen inte uppmärksammas tidigare.

slide: georgia o'keeffe, nascissa's last orchid (1941)

kvinnliga konstnärer med feministisk agenda sökte egna förebilder, egna traditioner, eget formspråk. under 60- och 70-talen, när konstnärer och konstvetare började titta på konsten ur ett nytt perspektiv, ville vissa elta efter ett kvinnligt bildspråk. där hittar man O'Keeffe, vars närbilder på blommor ofta har vagina-former. man ville ha ett bildspråk som utgick ifrån en specifik kroppslig, kvinnlig, fysisk, erfarenhet. slagsida åt essentiellt tänkande, uppenbarligen.

slide: yoko ono, cut piece (1964)

avslut med de senaste 40-50 årens genusteoretiskt inspirerande konst. många feministiska konstnärer under 60-talet ägnade sig åt performances och happenings istället för statiska verk; bland annat Yoko Onos "cut piece" som hade sitt uruppförande i kyoto. ono satte sig på en scen och bjöd in publiken att komma upp och klippa sönder hennes kläder. verket handlar om den blottade eller den dolda kvinnokroppen i konsthistorien. vad innebär det att blotta, att visa, den nakna kvinnokroppen i konsten? här förvandlar ono det passiva i betraktandet av en målning till något aktivt. samtidigt som hon blottar sig är det hon som kontrollerar performansen, och sätter själv ramarna för hur den nakna kvinnokroppen skall skildras. feministiska konstnärer menade att det var viktigt att vara med och definiera hur den egna kroppen, kvinnokroppen, skall skildras.

slide: valie export; "tapp und tast Kino"

detta verk är en "kläm- och känn-bio" med en låda runt magen. lådan har en "scen" och alluderar både till bildkonst, filmkonst, och teater. hon erbjöd män att sticka in sina händer och klämma och känna på hennes där inuti nakna bröst. dessutom: det privata, smygittandet, som ofta finns i konsten vänds upp och ner: den begärande mannen som skriker till handling är också betraktad, både av "konstverket" och av nyfikna förbipasserande.

slide: Monica Sjöö, God Giving Birth (1969)

feministiska konstnärer under 60-talet ville söka nya myter istället för de kristna som producerat orimliga antal liggande nakna venusar. vissa intresserade sig för förhistoriska myter. monica sjöö ställde ut den här i london, och orsakade stor skandal. utställningen stängdes eftersom den här bilden, och flera andra, betraktades som pornografiska. normalt var det en erotisk och sexualiserad kvinnokropp som skildrades, men den födande kvinnokroppen var inte ett motiv som förekommit tidigare.

slide: Alice Neel, The Pregnant Woman + Margaret Evans pregnant

att måla gravida kvinnor var också motbilder mot den dominerande trenden.

slide: Sylvia Sleigh, Philip Golub reclining

ett självporträtt där sylvia målar en man som ligger i en klassisk venusposition. konstnären är

kvinnor, modellen är man. är det här en effektiv feministisk metod, eller vänder den bara upp och ner på existerande blickkonventioner och därmed förstärker dem (de bygger ju på samma tradition). kan diskuteras.

slide: Cindy Sherman, Untitled Film Still #35 + #65 + #11

sherman blev berömd för sin serie fotografiska bilder, där hon utgår ifrån bildspråket i klassisk hollywoodfilm, och använder de stereotypa kvinnoroller som återkommer. eftersom hon själv spelar alla roller så visar hon på hur konstruerade dessa roller är, annars skulle hon rimligen inte kunna vara allihop.

slide: Carrie Mae WEerns, "Mirror, Mirror"

i sitt konstnärskap har weerns riktat hårt kritik mot västerländsk vit medelklassfeminism, om hur den definierar det feministiska projektet i singular och skickar ut många frågor i periferin. bilden är en del av serie som handlar om hur bl a ras och kön konstrueras i USA.

sen var det slut!

Föreläsning 3 (29 april)

slide: feministiska utställningspraktiker

idag har jessika varit här tidigare för att styra upp projektorn i förväg. idag skall vi titta (och lyssna) på film! enligt it-teknikerna så har hon en för ny och piffig dator.

idag skall vi prata om feministiska utställningspraktiker. detta är inte en perifer och smal del av kursen, utan tvärtom. utställningar är det forum i vilket vi framförallt möter konst. de flesta av oss ser konst i utställningar mer än säg våra privata konstsamlingar. läser vi böcker/ser på tv/internautar så ser vi (oftast) inte konst, utan reproduktioner av konst. vi ser inte konst i ett vakuum, utan i en kontext, vilken tillhandahålls av utställningen.

att gå på utställningar är en social praktik; rummet styr vårt beteende. det är en hög tröskel att kliva in på ett museum, det förutsätter kunskap om vissa sociala koder. har man inte koll på dessa kan man bli osäker. en gammal kutym är t ex att man skall vara tyst i utställningssalarna och på sin höjd viska till varandra.

slide: womanhouse

men idag skall vi prata om hur feministiska etc konstnärer och utställare förhållt sig till utställningar etc fränn 70-talet och framåt. man har uppmärksammat bland annat ojämställdheten i fördelningen mellan konstverken i samlingarna, diskriminering gentemot

icke-västeuropeer, etc. på 70-talet reagerade feministiska konstnärer starkt mot detta och adopterade som strategi att anordna egna, separatistiska utställningar, bland annat under namnet "Womanhouse". tematiken för utställningen som sådan var tillvaron för kvinnor i den amerikanska förorten.

slide: besökare på utställningen Livegen

den vita kuben är ett begrepp som syftar på hur moderna konstmuseer brukar se ut. utställningsrummen är vita kuber. tomma, vita, väggar - skenbart neutrala, med själva konsten glest utplacerad så att man skall insupa ett konstverk i taget. bygger på en specifik uppfattning om vad konst är och hur den skall uppfattas. detta började ifrågasättas, eftersom den vita kuben representerar en speciell ideologi, ofta en manligt kodad modernistideologi. på galleri maneten 1973 målade man väggarna röda, skrev på väggarna, hängde konstverken tätt, och många andra konstiga påhitt. den feministiska konsten i sverige var stark speciellt på västkusten, i Göteborg.

slide: verkligheten sätter spår

verkligheten sätter spår var på röhsska museet i göteborg, som vanligtvis har utställningar om hantverk och design - en annorlunda konstideologi än den vita kubens. mycket av tematiken på dessa (de feministiska) utställningarna handlade om frågor som var brännande för den dåvarande kvinnorörelsen, t ex gemensamma erfarenheter för kvinnokollektivet. ofta även fokus på klassfrågor. "kvinnofrågan är i huvudsak en klassfråga", sade Sandra Ikse, som målade "Mor och barn framför höghus", och hennes kollega Gunvor Nordström. vanligt med motiv ur arbetarklassens kvinnors liv: städare, nattarbetande fabriksarbetande kvinnor, etc var vanliga motiv.

under utställningens gång så satt också några av konstnärer och arbetade med sin konst under utställningens gång, samtidigt som de pratade med besökare och var måna om att föra en dialog med dem. på en konventionell utställning är besökaren passiv och konsumerar det som presenteras; här var ett försök att göra besökaren delaktig i utställningen snarare än att låta besökaren förbli en passiv betraktare.

slide: women artists 1550-1950

den här utställningen handlade om att lyfta fram kvinnor i konsthistorien. utställningar är en visuell konsthistorieskrivning. utställningar producerar berättelser, visuella berättelser, på samma sätt som en lärobok i konsthistoria.

slide: mademoiselle bourgeoise noire

lorraine o'grady använde sig av performancekonst som ett sätt att kritisera de stora institutionerna och deras utställningspraktiker. bland annat ville hon uppmärksamma vad hon såg som ett apartheid i konstvärlden, där svarta och speciellt svarta kvinnor inte hade någon

plats. hennes performance gick ut på att hon kraschade partyn, öppningar/vernissager etc, iklädd sitt alter ego mlle bourgeoisie noire. genom sin närvaro, och genom att hon ställde sig och läste (skrek) poesi, uppmanade hon sina färgade konstnärskollegor att sluta vara passiva. en slags aktivism som har varit viktig för feministiska konstnärer.

slide: andra hälften av avantgardet

på kulturhuset i stockholm 1981 visades "andra hälften av avantgardet". återigen handlade det om att uppmärksamma kvinnliga konstnärer som varit uttraderade ur konsthistorien. utställningskatalogen presenterar forskning och information om de kvinnliga konstnärer som var verksamma under 1910-1940 och inte är representerade på världens museer. många av dessa konstnärer är fortfarande inte uppmärksammade, och strategin kan tyckas misslyckad (i och med att de förblir "den andra hälften").

anna lena lindberg och barbro werkmäster är häftiga feministiska konstvetare.

slide: de drogo till paris

nordiska konstnärinnor som åkte till paris på 1880-talet. återigen framlyftningsstrategin. de här konstnärerna var verksamma under en tid då nationalromantiken var mycket stark i konsten, där män fått definiera tolkningar av samtida konst. t ex carl larsson, som uppfattas skildra något väldigt svenskt.

slide: guerrilla girls

trots all feministisk konstaktivism var diskrimineringen massiv på de stora konstinstitutionerna. 1985 bildas gruppen "guerrilla girls", med anledning av att MoMA hade en utställning med samtida konst med extremt låg kvinnorepresentation. när de visar sig offentligt har de alltid gorillamasker på sig. med hard facts pekar de på diskrimineringen i konstsammanhang, t ex att Metropolitan Museum hade 5% kvinnliga konstnärer, men 85% av de nakna konstmotiven var kvinnor.

slide: barbara kruger: your body...

slide: inside the visible

utställningar från 90-talet. hade olika strategier för att lyfta fram kvinnliga konstnärer och feministisk konst (vilket ju inte är samma sak). inside the visible försökte sig på att skriva en annan konsthistoria från 1900-talet, och försökte lämna den kronologiska berättarstrukturen bakom sig. curatorn valde ut tre perioder och försökte mixa ihop konstverk ur dem och hitta icke-kronologiska likheter och kopplingar.

slide: sexual politics: judy chicago's dinner party in feminist art history

av amelia jones. tog en annan strategi. konstruerade en berättelse utifrån ett enda konstverk; the dinner party. utifrån detta konstrueras en historia om den kontext detta verk uppstod i. the dinner party är typ den feministiska konstens mona lisa, typ.

nu paus.

slide: venedigbiennalen

olika utställningar och praktiker från de senaste fem åren ungefär. under den här perioden verkar det finnas ett förnyat, eller intensifierat, intresse för feministiska och genusteoretiska frågeställningar inom konstvärlden. det är detta amelia jones skriver i den nät-artikel vi har som kurslitteratur.

2005 på venedigbiennalen. första gången var två kvinnor utställningskuratorer, för första gången. normalt sett brukar det vara en ensam man.

slide: konstfeminism

utställning på Dunkers kulturhus i Helsingborg 2006, gick sedan på turné. visade feministisk konst från 70-talet och framåt i sverige. den producerades av ett utställningsteam, vilket var ett medvetet val - en referens till hur feministiska konstnärer under 60- och 70-talen jobbade i grupp och gick i från tänkande kring individuella konstnärsgenier etc.

slide: föreningen ja!

några av konstnärerna som var med i Konstfeminism-utställningen var väldigt klivna till konceptet att göra en utställning om feministiska konsthistoria. å ena sidan bra och viktigt att lyfta fram, å andra sidan en stor risk med detta arbetssätt. några år tidigare var det en hätsk debatt om den väldigt uppenbara könsobalansen vad gäller t ex cheferna på konstinstitutionerna. fortfarande är de stora utställningarna kraftigt mansdominerade. var "Konstfeminism" bara ett alibi för de stora institutionerna? och varför så stort fokus på historieskrivningen? det finns en risk med att placera feminismen i historien; som om frågeställningarna inte fortfarande är av intresse.

~JA! tog fram ett avtal som de ville att institutionerna skulle skriva under, ett jämställdhetsavtal. det skulle förbinda dem att bli jobba statistiskt och främja jämställdhet på allvar. ingen institution skrev under, såklart.

slide: minnets återkomst - offret och förövarna

av budgetskäl kan performancekonst sällan visas på utställningarna, vilket exkluderar väldigt mycket av samtida feministisk konst.

slide: det andra önskemuseet

2006 gick den dåvarande chefen för Moderna Museet ut i ett öppet brev till regeringen och ett engångsanslag på 50 miljoner för att köpa verk av kvinnliga modernister. det presenterades som visionen om "Det andra önskemuseet", och MM gick ut rätt hårt med det. det presenterades som en "könsmedveten" strategi. (att det är "det andra" önskemuseet beror på att fem år efter MMs öppnande 1958 hade de en vision om "önskemuseet".) de fick fem miljoner och köpte in 24 st konstverk. i höstas hängde bara 5 framme, och Jessika tycker att det hela var rätt misslyckat.

slide: WACK! Art and the Feminist revolution

(moca.org)

under seminariet skall vi fundera mer om hur man presenterar utställningar på olika sätt, marknadsföring etc. hur designar man kataloger etc.

här har man tagit ett konstverk som består av urklippta kvinnor ur playboy-magasin och använt det som omslag till katalogen. konstverket handlar alltså om att belysa att nakna kvinnor används för att sälja tidningar, sen används samma nakna kvinnor i form av konstverket för att sälja utställningskatalogen. wtf

slide: the elizabeth a sackler center for feminist art, brooklyn museum

exempel på ett gigantiskt konstverk som handlar om att lyfta fram kvinnor. först 2007 fick den en permanent plats.

slide: global feminisms

en utställning som handlade om samtida feministisk konst med ett globalt perspektiv. en av utställningskuratorerna var linda nochlin, som skrivit lite av vår kurslitteratur. här ville man betona det globala och feminismerna i pluralis.

slide: feminisms is still our name

kom förra året. en antologi med jessika som en av redaktörerna. kanske den enda boken som handlar om utställningspraktiker och feminism. den publicerar essäer som kom som papers på Moderna Museet 2007, under en konferens som handlade om just feminism och utställningspraktiker.

slide: goddesses, nasjonalmuseet, oslo 2010

normmän stavar "national-" så gulligt.

slide: gunnvor advocaat

vad är feministisk konst, vad är konst av kvinnor, vad håller man på med? ofta blandas koncepten ihop. konst av kvinnor är inte nödvändigtvis feministisk konst, och tvärtom. men varför är Gunnvor Advocaats verk "Gult över sort" med i en utställning om feministisk konst?! what.

slide: vanessa beecroft, performance leipzig museum

gör en kvinnlig konstnär något som inkluderar nakenhet tolkas det omedelbart som feministisk konst, eftersom feminism och genusteori intresserar sig för sånt. men t ex vanessa beecrofts konst är svårt att se som feministisk konst - vad skiljer den från typ playboy?

slide: gender check

gender check handlade om konsten som producerades i östeuropa innan murens fall. idén om västerlandet i sig måste problematiseras, det är inte den civilisationens kärna vi gärna tänker oss.

slide: [dis]agreements?

som avslutning blir det film!

<http://www.youtube.com/watch?v=6ibodGC7Y80>

"I mean hello, read some Gramsci"

Föreläsning 4 (3 maj)

var jag inte på

Föreläsning 5: Om TV-såpor (5 maj)

vad är en genre? det betyder slag, sort, art. samma ordstam som genus. det är alltså en sorts litteratur, film, etc. en grupp av konstverk som har vissa regler/principer, som upphovsperson/ betraktare omedvetet eller medvetet förhåller sig till. genrer i plural heter genrer och inte genrar.

exempel från litteraturvetenskapen: tre huvudgrupper; epik lyrik dramatik. därunder undergenrer som epos, roman, novell. därefter historisk roman, kärleksroman, etc.

till såpan. såpan uppstod inte för TV, utan i 1920-talets USA som ett format för radio. riktades till hemmafruar, vars liv bestod av massor av avbrott. detta nya program var anpassat för många avbrott - om man var tvungen att gå en stund skulle man inte missa så mycket. innehållet skulle dessutom locka, så det handlade om familjeliv och relationer. det var ofta följetonger. namnet kommer från de tvåtillverkare som gjorde reklam i programmen, som snart kallades "såpoporer". såporna fick låg status, antagligen för att de riktade sig till kvinnor, som ju har låg status.

såpan har inget slut. berättelsen fortsätter hela tiden och får hela tiden nya karaktärer, nya intriger, nya förvecklingar, etc. normala berättelser består av början-mitt-slut, men såpan är i stort sett en never-ending story. såpor berättas fragmentariskt (se ovan om avbrott) och med många olika intriger. gärna cliffhangers, inte bara i slutet av program utan även i programmen. ofta flera huvudpersoner och flera huvudintriger. en traditionell berättelse har en eller några huvudkaraktärer och en huvudsaklig handling. tragedier på 1600-talet skulle utspela sig i rummets, tidens, och handlingens enhet: på samma plats, inom 24 timmar, inga subplots. detta håller i sig i mycket berättande men inte i såpan.

väldigt mycket samtal och dialoger. ofta närbilder. den klassiska såpan handlar mycket om den biologiska familjen, men numera förekommer även alternativa familjekonstellationer. ofta förekommer hot mot grupperingen och en löpande uppgift är att "laga" familjen.

man brukar prata om daytime- och primetime-såpor. i början var såpor en daytimeföreteelse - den sändes på dagtid och riktade sig till hemmafruar. gick långsamt framåt år efter år. spelas ofta in i ganska trista studiomiljöer. exempelvis Days of our lives. daytimesåpan är alltså riktad till kvinnor.

på 1980-talet uppstår primetime-såpan, d v s en som visas på kvällen under bästa sändningstid. dessa ville locka fler män och har fler manliga karaktärer, är mer påkostade, utspelar sig ofta utomhus, och har en snabbare handling. exempelvis Dallas och Dynasty. mycket riktigt fick de mer blandad publik.

kring 1990 händer det saker igen. jo, då startar serien Twin Peaks. twin peaks tog en del drag från såpan men även från andra genrer. den första hybrid-serien. därmed får såpan ännu lite högre status. HBO visar många spexiga serier som sopranos, sex and the city, in treatment. andra kanaler plockar upp formatet.

andra hybridgenrer är sitcom (situation comedy, t ex vänner, seinfeld) och dokusåpan.

dokusåpan är en sorts blandning mellan dokumentär och såpa, som namnet antyder, och även tala ut-talkshow. den första var "The Real World" 1992, som sändes på MTV. i sverige var det expedition robinson som stod för genomslaget. 1997 kom den.

dokusåpor säljs ofta som "format", d v s ett koncept som ett TV-bolag köper och producerar. t ex Exp. Robinson är en version av formatet "Survivor".

expedition robinson orsakade debatt, mycket anklagelser om mobbnings-tv. en deltagare tog livet av sig. nuförtiden verkar dessa avsnitt rätt harmlösa, trots att det inte ens gått 15 år.

centrum i dokusåpan är relationer, och konflikter. dokusåpan har blivit väldigt interaktiv och i mångt och mycket flyttat ut ur TV-rutan: man kan chatta med deltagare, titta på webcams, vara med och rösta etc. dessutom sprider det sig till kvällspressen.

synen på tittaren; dokusåpatittaren. tittaren har diskuterats mycket: vem är såpatittaren? mycket kritik; såpan ansågs vara passiviserande och fördummande. utgår ifrån en föreställning om att de som tittar är lågutbildade, inte har något bättre för sig, och tar det hela på för stort allvar. kritiken har ett folkbildningsideal, folk borde ägna sig åt "bättre kultur". elitistiskt och snobbigt.

andra forskare har talat om såpatittare som har ett ironiskt förhållningssätt till såpor. såpor kräver ett speciellt förhållningssätt; man måste kunna följa flera fragmentariska intriger hela tiden. detta kräver en särskild kompetens. man kan vara medveten om att det är dålig kultur, men vilja drömma sig bort: det kan handla om eskapism. såpakaraktererna fungerar som en kontrast till det verkliga livet; man kanske har problem men inte så jobbiga problem som karaktärerna i såpan.

en del feministiskt inriktade forskare talar om såpatittande som bekräftelse. det handlar om den viktiga rollen som familjer och relationer har i såporna. de kvinnor som tittar får bekräftat att familjen och relationer är det viktiga, rentav att sätta familjen framför sig själv.

ett annat sätt är att se såpatittandet som ett frirum. janice radway skrev en bok om populärkultur som heter "reading the romance", som handlar om kärleksromaner, typ harlequin, och deras konsumenter. läsningen fungerar som ett frirum: när de läser får de en paus från familj etc. detta kan även tillämpas på såpatittande.

ytterligare en aspekt är gemenskap. folk tittar på såporna, och man pratar om dem. har man inte koll på vad som händer i Dallas - eller idag säg Idol - kan man inte hänga med i samtalet på fikarasten på jobbet dagen efter.

hur är det egentligen med såpans status. för ett år sedan skrev jonas thente i DN om att "dvd-boxen är den nya romanen". att titta på en dvd-box ger tid att reflektera på samma sätt som romanläsning. han pratar om balansen mellan konstnärlig integritet och viljan att behaga. viljan att behaga fanns redan hos tidigare romanförfattare som dickens och dostojevskij, vars romaner gick som följetonger i dagspressen. alltså var de tvungna att följa dels redaktörernas och dels i förlängningen publikens krav. thente menar dessutom att tv-medier tillför någonting nytt som inte romaner kan skildra; t ex rökandet i tv-serien Mad Men. det hade inte gått och skilja i en roman, det hade blivit tjatigt som fan.

nu när jonas thente skriver om dvd-boxen och mad men blir det plötsligt den nya romanen, men det skrev han knappast när SATC-boxen kom. kanske har det blivit bättre, men det verkar som

att statusen ökar i takt med andelen manliga tittare. mad men är förresten en såpa.

nu blir det paus.

okej! nu blir det lite klipp ur sex and the city. men först: lite info om satc.
vi kommer att titta på bitar ur satcs första avsnitt, och analysera det med fokus på berättarteknik.

(första klippet)

intertextualitet: texter/berättelser refererar hela tiden till tidigare texter.

det romantiska då-et kontrasteras mot ett icke-romantiska nu-et.

(redovisningen av analysen är inte med i dessa anteckningar)

om analys; hur gör man?

- * vad händer? den första frågan man ställer sig, inte alltid glasklart. kräver ofta tolkning.
- * karaktärerna? vilka relationer har de till varandra, varför gör de som de gör, är de kontraster till varandra eller finns det kanske bifigurer som agerar som kontraster
- * centrala teman?
- * bildspråk? vilka bilder används för att skildra t ex kön och sexualitet? förekommer eld+kärlek så kan det antyda passion/destruktivitet.
- * komposition? hur texten, tv-serien, bilden är uppbyggd. hur slutar det hela.
- * berättarteknik? vem berättar, hur påverkar det vår förståelse, vilken insyn får vi i karaktärernas tankar/känslor och hur
- * miljön? något särskilt motiv som presenteras
- * nyckelscener? centrala scener som är särskilt viktiga, som spelar en särskild roll för att förstå karaktärerna och handlingen
- * kontexten? vilkens är verkets relation till samtiden?
- * intertextualitet? finns det tidigare texter/verk som kan användas för att framhäva vissa särdrag i verket

Föreläsning 6 (9 maj)

backberger var en av grundarna av grupp 8 och skrev en av våra kursböcker. hon gjorde en analys av några veckotidningar för typ 50 år sedan. jenny tycker sig se likheter fortfarande. under 60-talet menade många att masskultur är ett uttryck för folklig, demokratisk, kultur och därför inte skall kritiseras. backberger menar att det är fel, den styrs och kontrolleras av kommersiella intressen som exploaterar de lägre klassernas bildningskomplex. veckotidningar är fördummande, därför att de präglas av reaktionära värderingar. för många är veckotidningar

den enda läsningen, och då påverkas man starkt av de reaktionära värderingar som förmedlas. veckotidningar utgör en slags flykt från de besvikelser kvinnan drabbas av just för att hon är kvinna, som i veckotidningarna kan se och drömma om kvinnor som förverkligat sin kvinnoroll. men detta bör inte vara målet.

backberger tittar i sin analys på lite olika områden. berömda personer = kända mäns fruar. kungligheter, framförallt prinsessor. en del män skildras, och prisas då för initiativförmåga, intelligens, plikttrohet, och sånt. för kvinnor gäller annat, typ att vara välklädd och gilla hushållsarbete. det högsta är att få barn. otroligt konservativa könsroller.

även kändisar i egenskap av filmstjärneskap etc. negativ attityd till karriärskvinnor, hyllande av de som gett upp sin karriär för att stå vid sin mans sida.

ett annat område backberger tittar på är skönhet/mode. tydligt mönster: kvinnan som dekoration, inte för männen. kvinnan skall se ut och verka så infantil som möjligt

följetonger. historiska miljöer där kvinnor har ännu mindre makt än idag.

fjärde området; sex/samlevnad/problem. artiklar om psykologiska problem å sex&samlevnad. skiftande kvalitet. en del är bra, men de dåliga innehåller väldiga fördomar om psykologiska skillnader mellan könen.

backbergers slutsats är "två farliga saker":

den första är "konsekvensen". den konsekvens med vilken den traditionella kvinnorollen byggs upp. alla inslag samverkar.

den andra är "tonfallet". överflödande känslösamt, rentav medömkande, budskapet är "det är synd om er men så här är det: underkasta er och behaga mannen".

nu skall vi titta på anja hirdman. hon har tittat på veckorevyn och fib/aktuellt. gemensamt är att de riktar sig till kvinnor som grupp resp. män som grupp. mäns tidningar riktar sig vanligtvis till specialintressen (bilar/datorer/etc).

något som förenar veckotidningar är ett gemensamt "human touch"-perspektiv. tital är viktigt. kvinnor tilltalar kvinnor och män män. i veckotidningar skapas ett intimt rum, "vi"-tilltal. trovärdighet, och därmed bilder, är viktigt. det finns ett repetitivt drag, teman återkommer. likhet med tv-mediet: delegerad blick som sveper över världen. vi läser främst inledningen, men nu blir det prat om vad hon kommer fram till.

hon (hirdman) har studerat veckotidningar från en drös tidsperioder. de pratar inte om nya saker, men ämnena har intensifierats: mer av allt på lika mycket utrymme.

kvinnokroppen symboliserar sexualitet. genom åren fetischeras och objektifieras kroppen

allt mer och mer. sexualitet framställs allt mer som en vara att konsumera. i fib/aktuellt ligger fokus på kvinnokroppens sexuella funktion, men i veckorevyn är fokus på utlärande, vilket knyts till konsumtion. "så här blir du". i båda tidningar handlar det om "kvinnan som det begärliga". i veckorevyn 1995 möter vi samma bilder som i fib/aktuellt 70-talet. i fib/aktuellt konstrueras kvinnokroppen som tillgänglig, men i veckorevyn är fokus på hur man blir tillgänglig. avsexualiserat eftersom det inte handlar om hennes begär, bara om att väcka andras.

vad gör något kvinnligt/manligt är inte innehåll utan form och förväntad effekt. riktat till män är sexuellt, syftandes till upphetsning. på sikt begärstillfredsställelse. när det är riktat till kvinnor så är det mer textuellt, om det är visuellt så är det implicit visuellt, och inte syftandes till upphetsning utan till att lära ut och väcka begär efter varor. både män och kvinnor förväntas rikta sitt begär mot det kvinnliga, men på olika sätt. i fib/aktuellt representerar kvinnokroppen löften om tillfredsställelse. i veckorevyn representerar den ständigt arbete: skötsel och förbättringar.

under 60- och 70-talen förekom den omgivande världen i tidningarna, så inte nu på sistone (1995). tidningarnas "egna rum" är fyllda av röster som talar om kroppar och sexualitet. hirdman menar att förr var tidningarna fönster men nu är de speglar.

nu blir det veckotidningsredovisning.

sen var det rast.

resten av föreläsningen ägnades åt att diskutera olika reklambilder, men väldigt lite ny teori. laura mulvey skrev en viktig text som vi läste på konstvetenskap-momentet.

Föreläsning 7: Introduktion till feministisk litteraturvetenskap (12 maj)

Maria Margareta Österholm skriver om skeva flickor i litteraturen. "Skev" är någon slags variant av "queer" som är normbrytande på lite alla möjliga sätt. Idag blir det en introduktion. Maria kommer att lägga upp powerpointsen.

Slide: feministisk litteraturvetenskap, introduktion

femlittvet har ungefär 50 år på nacken, och idag gör vi lite nedslag i historien. litteraturhistorien är, som alla historier, inte linjär men väl kronologisk.

1920-talet, virginia woolf, ett utdrag ur "ett eget rum"(?). hur hade det varit om shakespeare hade en syster?

som vi har läst hos lisbeth larsson är woolf väldigt betydelsefull. här går hon igenom kvinnans begränsningar och konstaterar att de är materiella, och lite annat.

konstnären kajsas dahlberg gjorde en omarbetning av woolfs bok och sammanfogade alla understrykningar i olika biblioteks exemplar av boken. "Ett eget rum/Tusen bibliotek"

på konstavsnittet gick vi igenom kanon. typ samma sak kan man applicera här. kan vara värt att gräva fram gamla kvinnliga författare, många på skandinaviskt 1880-tal. mycket av litteraturen är en dialog, att läsa ena halvan - t ex bara strindberg, är som att lyssna på ena halvan av ett samtal.

diskussion i smågrupper och sen i helklass om hur kanon har betydelse för vårt eget läsande.

tio minuters rast.

vidare till den feministiska litteraturvetenskapens början. kate millets "Sexualpolitiken", 1969, kan man börja med. precis i början av andra vågens feminism. millet undersökte bilder av kvinnor i mäns böcker och ifrågasatte kanon. toril moi skrev "Sexual/Textual politics" (1985). moi menar att millet är kaxig och orädd i sin läsning av kanon, men att den är lite problematisk: millet struntar i hänvisningar till sina egna föregångare (beauvoir t ex) och ignorerar de få kvinnor som faktiskt finns i kanon.

en föregångare som moi menar att millet borde tagit upp är Mary Ellman som skrev "Thinking about Women" (1968), som menar att den västerländska kulturen präglas av en viss syn på kvinnor.

anekdot om någon recensent som inte kände till Cecil Bødgers kön.

antologin Images of Women in Fiction, 1972. präglade 70-talets femlittvet-debatt.

maria magdalena snusar.

bilder av kvinnor i kvinnors litteratur.

orkar inte skriva mer nu.

Föreläsning 8: Feministiskt läsande (13 maj)

Idag skall vi prata om feministiskt läsande. Vi börjar i en skönlitterär ände; om Diva som är 13 år och bor i förorten. Citatet vi skall titta på handlar om när Diva funderar över puss-och-kram-fåglarna, som är norm. Nu har vi tittat på citatet.

Som vi har läst hos Felski finns många föreställningar om genus och läsande. Don Quixote framstår som missförstådd hjälte medan Madame Bovary framstår som mer tragisk. Felski kopplar båda till att båda läser tragiska romaner. När romanformatet växte fram hade det låg status och var kopplat till det feminina på många sätt.

Föreläsning 9 (17 maj)

Den här struntade jag i att gå på. (Kanske lite otaktiskt eftersom tentafrågan verkar handla om den?)